

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Caluinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

Antidotorum Evangelicorum D. Thomæ Stapletoni, S. Theol. Doctoris, & in Academica Louaniensi S. Script. Professoris Regij, Pars Altera - In Sacrosanctum Euangelium secundùm Ioannem

Stapleton, Thomas

Lvgdvni, 1595

10. Si præcepta mea seruaueritis, manebitis in dilectione meas; sicut ego Patris mei præcepta seruauui, & maneo in dilectione eius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39480

ctione Dei & perseverare iubeamur, quia etsi dilectio Dei in nos eiusque perseverantia gratuitum Dei donum sit, à nobis tamen accipitur, & à nobis conservatur, nostra voluntaria efficacia (ut Augustinus loquitur) concurrente, nostraque libero arbitrio cooperante; quod si deficit, dilectio Dei in nos nec à nobis accipitur, nec in nobis conservatur. Sed non alium modum magis particularem magisque expressum conservandæ in nobis dilectionis Dei Christus docebit. Sic enim præcedentibus verbis subiungit.

10. *Si præcepta mea servaueritis, manebitis in dilectione mea; sicut ego Patris mei præcepta servavi, & maneo in dilectione eius.*

Honorum operum necessitas & efficacia luculenter à Christo docetur.

Nec in toto vix Evangelio ullus locus est, qui pro excellentia, virtute, & efficacia bonorum operum luculenter faciat; nec vix vllum textum Evangelicum aut fœdibus deprauavit, aut maiori impudèria tractavit Caluinus. Loci enim & verborum Christi sententiam totam ac plenam prius exponemus; corruptelis Caluini postea occurremus. Vult Christus his verbis vnum medium, vnam viam, ac rationem manendi in dilectione Dei suos discipulos docere; postquam ut in eius dilectione manerent, multis eos verbis variisque argumentis prius hortatus esset, ut ex duobus præcedentibus locis patet. Aut igitur: *Si præcepta mea servaueritis, manebitis in dilectione mea*: id est, ut in dilectione mea maneat, ut ego vos perpetuò diligam, sicut hæcenus dilexi, debetis mea præcepta servare; tum quia necessarium hoc est, tum quia hoc maximè modo & hac indubitata ratione, in mea dilectione manebitis. Et ne hæc conditio aut dura vobis aut incerta videatur, dura propter obligationem, incerta propter eventus, scitote me quoque propter hanc ipsam causam, & ex eadem conditione in Patris mei dilectione manere. *Sicut* (inquat) *ego Patris mei præcepta servavi, & maneo in dilectione eius.* Posset hic autem merito duplex quæstio suboriri. Vna quomodo ad Patris sui præcepta servanda Christus homo obligatus fuerit; altera, quomodo propter huiusmodi obedientiam Deus Pater eum perseveranter dilexit. Nam ad primam quæstionem quod attinet, quum præcepta idèò dantur ut eum cui dantur, vel in officio contineant & coercant, vel de seipsis in Scriptura comparantur (*Sepius vineam meam*) vel ad rectè agendum dirigant, vel in studio virtutis exercant.

An Christi Patris præcepta obligant. Esai 47.

ceant atque perficiant, atque ita meriti ac mercedis capacem reddant, Christus autem nullo istorum indigerit, cuius videlicet & voluntas in bono indefectibilis, & intellectus omni scientia plenus erat, qui etiam ab instanti incarnationis suae perfectus ac beatus quoad animam fuit, videri potest eum proprie loquendo nullis praeceptis obligatum & adstrictum fuisse, saltem circa ea quae ad salutem nostram faciebant, sed omnia huiusmodi ex sola propria voluntate & dilectione generis humani ab eo praestita fuisse. Ad posteriorem quaestionem quod atinet, quum propter unionem hypostaticam Dei Patris in eum hominem dilectio immobiliter perseverans & indefectibilis esset, quomodo hic propter servata Patris praecepta in Patris sui dilectione se manere asseverat? Sed ad utramque quaestionem breuiter responderetur, valeretque plurimum pro praesenti causa quod necessarium responderi oportet. Ad priorem respondeo, Christum hominem praecepta & mandata à Patre suo etiam circa ea quae redemptionem humani generis concernebant, plurima accepisse, iuxta S. Augustini, Cyrilli Alexandrini, Ambrosij, & aliorum Patrum doctrinam, non quidem propter causas antè dictas, sed propter alias non minus graves. Primum, quia Dei Patris erga nos dilectio hoc modo luculentior apparuit, qui nostram salutem non solum permittere, aut ordinare, sed etiam sub praecepto Filio suo incarnato iniungere voluit. Sic Deus dilexit mundum, ut unigenitum suum filium daret. Deinde, quia Christo secundo Adamo conueniebat imprimis ut per obedientiam hominem repararet, sicuti per inobedientiam primus homo genus humanum perdidit. Humiliauit semetipsum factus obediens Patri usque ad mortem. Tum, ne in terris conuersatus nullis legibus subesse, aut legum prauaricator improbis Iudaeis videretur: propter quod frequenter repetit, Ego facio voluntatem Patris mei qui misit me. Tandem, ut Christi exemplo discamus quantum humana natura Deo subiici debeat ad obediendum mandatis eius, postquam filius eius naturalis obedire debuit. Sicut enim passus est exemplum nobis relinquens ut sequamur vestigia eius; sic & obediuit seruans mandata Patris sui, exemplum nobis relinquens similis obedientiae necessarium praestanda. Postremo, ut intelligeremus quantum Deus faciat praeceptorum suorum diligentem & studiosam obseruationem, quam strictè id exigat, quam necessarium & efficacem medium id esse voluit, ad eius dilectionem perpetuò retinendam, postquam ipsi Christo praecepta dare voluit, &

pro

*Præcepta
Dei quomodo
Christus
obligabat.
Tract. 82.
in Ioan.
Lib. 10. c.
20. in Ioan.
Lib. 5. c. 6.
de fide.*

Ioan. 3.

Philip. 3.

Ioan. 4. 5.

propter illorum obseruationem suam erga Christum dilectionem firmam ac stabilem retinere. Quod postremum Christus in his verbis nos docuit: *Sicut ego praecepta Patris mei seruauit, & maneo in dilectione eius.*

Quomodo propter obedientiam perseverauerit Christus à Deo fuit.

Filij adoptionis non eo solo titulo manent in dilectione Dei.

Ad posteriorem quaestionem respondeo, vniorem quidem hypostaticam vnam & primariam causam fuisse immobilitatis dilectionis diuinæ erga Christum hominem: aliam tamen eiusdem rei causam præterea fuisse Christi obedientiam, quæ Patris sui præcepta seruauit, sicuti hoc loco disertè Christus profitetur.

Quo in loco notandum diligenter (quia contra hæreticos valet plurimum) filios adoptionis, & per fidem in Christum, atque adeo ipsos electos, quales isti Apostoli erant, tamen ex illis titulis à Deo diligantur, manentque in dilectione Dei qua Deus eos diligit, tamen ad eandem dilectionis diuinæ erga eos perseverantiam alium hunc titulum necessariò requiri, vt seruent mandata, dicente hic Christo: *Si præcepta mea seruaueritis, manebitis in dilectione mea.* Hæc igitur ratio conditio est manendi in dilectione Dei, siue propter quam à Deo diligimur, vt seruemus mandata eius. Hæc est vis & sententia huius loci attentè perpendenda, quia pro necessitate & efficacia bonorum operum ad salutem & iustificationem, adeoque ad perseverantiæ donum conseruandum (quum tanta salus ac iustitia nostra eiusque perseverantia sit, manere in dilectione Dei, siue esse à Deo perpetuò dilectum) inuisitè valet.

Caluinus primo laetatur ut postea innoxiet, Rom. 8.

Nunc quid ad hæc verba Caluinus disputet, & qua arte vtatur, videamus. Laetatur primum lectorem, quasi quædam melle labia perfundit, vt postea incauto atque auido haurienti venenum instillet suum. Lac eius & mel hoc est. Mel perseverantiæ Christus ostendit, si sequamur quòd ipse vult. Nam, vt dicit Paulus, *Qui in Christo sunt, secundum spiritum ambulant, non secundum carnem.* Hæc enim inter se perpetuò sunt coniuncta, fides & bona conscientia, vitæque nouitas. Et certè nõ reconciliat Christus Patri fideles, vt impunè lasciuant, sed vt Spiritu suo ipsos gubernans sub Patris manu & imperio eos contineat. Vnde sequitur, *abijcere Christi amorem nisi quæ vera obedientia probant se eius esse discipulos.* Hoc eius lac & mel est, hæc oratio honesta, tamen à tota Christi sententia longè absit. Nunc venenum propinat. *Si quis obijciat, potest trahi in illam partem Christi verba.* Vera Christi sententia obedientia nostra & obseruatione mandatorum Dei pendet.

vt in Dei dilectione maneamus, non ponit salutis nostra firmitudinem à nobis pendere, vt rem odiosis verbis narrat Caluinus; sed ponit salutis nostræ perseuerantiam ab operibus bonis pendere, quæ tamen nostra sunt, tamen Dei quoque opera in nobis sunt, ideoque quorum salus ab illis pendet, eorum salus non ab ipsis, sed ab operibus bonis pendet. Hæc autem duo plurimum differunt. Prohibet quippe Scriptura ^{Gloriari in seipso non licet, in bonis operibus licet.} confidere aut gloriari in seipso: non prohibet confidere in bonis operibus, aut gloriari in Domino: quod vtrumque Paulus fecit, quum diceret, *Bonum certamen certavi, cursum consummaui, fidem seruaui, &c.* Ita semper vafre & odiosè, nunquam sincerè & candidè, quæ sibi ex parte veritatis Catholica obicit, proponit Caluinus. Videamus tamen ad obiectionem ipsam quid respõdeat, & quare ad huiusmodi sensum Christi verba perperam trahi affirmet. *Quia (inquit) obedientia, quam illi præstant fideles, non tam causa est, cur suum erga eos amorem continuet quàm amoris effectus. Vnde enim fit, vt vocationi suæ respondeant, nisi quia Spiritu gratuite adoptionis aguntur?* Aduerte, lector, hominis imposturam, pariterque impietatem. Impostura hæc est, obedientiam mandatorum (tamen ille ab hoc verbo abhorreat, nec semel hoc loco nominet, Christi diserta verba & Euangeliũ erubescens) ^{Obedientia mandatorum diuini amoris effectus est, tum causa.} quia amoris diuini effectus est, idèd nõ esse causam cur amorem suum Deus continuet. At quis non videt etiam in humana amicitia beneficij accepti gratitudinem, & amoris impensum effectum esse, & eiusdem adhuc magis impendendi causam esse, quando qui beneficium impensum gratanter accepit, amicum prouocat, vt magis benefaciat? Sed vt in diuinæ dilectionis materia maneamus, in illo seruo bono & fideli cui dictum est, *Quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam,* nõnne serui fidelitas tum diuini amoris effectus, (ex Dei quippe gratia illa pauca accepit, ipsi quæ paucis fideliter vsus est) tum maioris amoris causa erat? Sic nimirum charitas mereretur augeri, vt aucta mereatur perfici. Bona opera sunt ex Spiritu gratiæ, & bonis operibus Spiritus gratiæ conseruatur. Præcepta seruantur ex dilectione Dei, & obseruatio præceptorum dilectionem Dei conseruat. De Sapientia dicitur. *Ne dimittas eam, & custodiet te; dilige eam, & conseruabit te.* Quòd quis non dimittit sapientiam quam nactus est, sed diligit eam, ipsius sapientiæ effectus est. At quum eadem sapientia suos dilectores cõseruat, conseruata sapientiæ causa eadem sapientia est. Corpus calidum calefacit

vestimenta quibus induitur, & induta vestimēta corporis calorem seruant. Hic vestimentorum calor & effectus est & causa corporis calidi. Frustra igitur & vafre Caluinus obedientiam mandatorum causam conseruatæ dilectionis Dei esse negat, quia eiusdem dilectionis effectus est.

Caluinus
Christo cō-
tradicit.

Hæc eius impostura est. Nunc impietatem vide. Christo apertè contradicit. Dicente enim Christo. *Si præcepta mea seruaueritis, manebitis in dilectione mea*, quod est apertè dicere, præceptorū meorum obseruatio causa erit, propter quam

Eccles. 15.

& per quam mea dilectio in vobis continuabitur, contra dicit Caluinus, affirmans, *obedientiam nostram non esse causam cur suum in nos amorem Deus continuet*. At & alia Scriptura hoc cum docere potuit, quia dicitur: *Si volueris mandata seruare, conseruabit te: vbi salutis nostræ custodia & firmitudo, mandatorum obseruationi, vt vni causæ ac medio, tribuitur.*

Obedien-
tiam mā-
datorum
non esse
necessariā
suadet Cal-
uinus.

Corrupta semel Christi sententia, & persuaso lectore obseruationem mandatorū nullam esse causam cōtinuatōris diuini, & efficacia ac virtute obedientiæ nostræ sublata, quia tamen supererat, saltem conditionis cuiusdam & necessitatis vim hæc verba continere, *Si præcepta mea seruaueritis*, nec hanc conditionem admittit Caluinus, sed Christi verba ab illo quoque sensu diuellere, & ea adhuc iterum corrumpere contendit. Mouet igitur aliam difficultatem. Sed videtur (inquit) nimis ardua conditio nobis imponi, vt Christi præcepta seruemus, quibus continetur exacta iustitia perfectior, qua modum nostrum longè superat. Nam inde conficitur, inuicem fore amorem Christi, nisi Angelica puritate præditi simus.

Obedien-
tia perfe-
cta qua
fraude sin-
gitur.

Hanc sibi difficultatem Caluinus mouet ex suæ hereticæ doctrinæ principiis. Ponit enim mandata Dei secundum exactam iustitiæ perfectionem, qua modum nostrum longè superat, obseruanda esse, idque ad eò, vt Angelica puritate præditi esse debeamus. Quo posito, quum Dei mandata omnino si obseruari non posse consequenter docuerit, concludit firmiter, ad eorum obseruationem neminem obligari. Qua in re perinde facit atque improbus aliquis & proteruus seruus, qui domini sui mandatum exequi nolens, illud sibi impossibile factum esse obmurmuret: quod ille seruus nequam in Euangelio, domini sui talenta in sudario abscondens, fecit, dicens

Luc. 19.

Timui te, quia homo austerus es. Timebat ad opus mandati admonere, quia rigidum exactorem Deum sibi fingebat.

Caluinus
seruus ne-

(vt Caluinus hic loquitur) exactam illam iustitiæ perfectionem postularet, qua modum suum longè superaret. Nam & hoc signa

significat nequam iste & piger seruus adiciens, Tollis quod quam in non posuisti, & metis ubi non seminasti: id est, tam rigidus ex- Euāgelio. actor es, ut ubi non das auxilium, exigas lucrum; quod humana non potest infirmitas, hoc in præcepto ponas; denique ut ab homine immundo Angelicam puritatem flagites. Hæc est prorsus Caluini hoc loco oratio: hæc eius, quam sibi proposuit, dubitatio, quam ille pro iusta & vera admittens, vide quid respondeat. Solutio (inquit) facilis est. Nam quum de studio recte sancteque viuendi agit Christus, quod in sua doctrina præcipuum est caput minimè excludit, nempe de gratuita iustitia imputatione, qua fit ut per indulgentiam venia Deo placeant nostra officia, que mutila per se & impura reijci merebantur. Censentur itaque fideles seruare Christi præcepta quum hoc suum studium applicant, etiam si longè à meta distent, quia soluti sunt ab illo rigore legis, Maledictus omnis qui non impleuerit omnia, &c. Hæc Caluinus hoc loco. Habemus verborum Christi affectatam & studiosam corruptelam, & pertinacia hæreticæ illustre exemplum. Disertis verbis affirmavit Christus: Si præcepta mea seruaueritis, manebitis in dilectione mea: & rem confirmat exemplo suo, Sicut ego Patris mei præcepta seruauit, & maneo in dilectione eius. Hic Caluinus primum cauillatur præceptorum obseruationem non esse causam cur in dilectione Dei maneamus, quia est dilectionis diuinæ effectus. Deinde nec esse conditionem necessariam seruare præcepta, quia seruari non possunt, quemadmodum ea seruari Deus vult. Postea non debere hæc Christi verba præiudicare gratuita iustitiæ imputationi, quæ caput doctrinæ eius est: id est, non debere aperta Christi verba nouellæ Caluini & suorum imputatiuæ iustitiæ præiudicare, quam nec vlla Scriptura loquitur, nec ante hanc ætatem Ecclesia audiuit. Ita suis placitis Christi verba subiicere, & ad eorum sensum Christi verba inflectere, imò oborto collo contorquere Caluinus audet. An huic pertinaciæ & impietati aliquid addi potest? Tandem ipsa Christi verba de textu sacro extrudit, & sua ipsorū loco in sublimi ponit Dixit Christus: Si præcepta mea seruaueritis. Non est ita dicendum, ait Caluinus, sed hoc modo: Si ad seruanda præcepta mea studium vestrum applicaueritis, etiam si longè à meta distetis, id est, etiā si de facto nulla seruetis. Sic enim in Epistolam ad Rom. hominem iustum in persona Pauli statuit, qui præsto quidem est, suaq; membra exhibere studet ad præstandum Deo obsequium, quia verò impar facultas est, non reperit quod optandum erat.

Christi
verborum
affectata
corruptela.

1.

2.

3.

4.

In Com-
ment. ad
Rom. cap.
7. ver. 19.

nempe boni desiderij effectum. Hęc ille ibi. Tamen hic, vt lecto-
ri fucum faciat, illud longè à meta distare, alia ratione confir-
mat, quia seruari nõ possunt omnia. Quia (inqui:) soluti sumus
ab illo rigore legis, Maledictus omnis qui non impleverit omnia,
&c. Quorum verborũ germanum sensum, suo loco (vita co-
mite) docebimus. Stando igitur in hoc sensu, Christi verba, si

Verborum
Christi re-
formatio
Caluinia-
na.

præcepta mea seruaueritis iuxta Caluinũ sic reformanda sunt:
Si ad seruanda præcepta mea studium applicaueritis, etiam si
longè à meta disteris, id est, etiam si omnia seruare non possis,
qua tamen omnia & quidem iuxta exactã iustitiã perfectionem
seruari volo, manebitis in dilectione mea. An non hæc pulchra
reformatio est & correctio egregia? Eius summa turpiter
in alia consimili apparebit. Ponamus patrem ita filium allo-
quentem: Si decem hæc mea præcepta perfeceris, id est, si ad
ea perficienda aliquo studio incubueris, quia omnia te scio
præstare nõ posse, & tamen omnia exactissimè præstari volo,
manebis in iure hæreditatis paternæ: sin minus, excides ab
eo. Quis non videt huiusmodi patrẽ filio suo illudere, & cum
exhæredandi futilem occasionem querere? Quorsum enim
præcipit seruare omnia, eaque exactissimè, qui neutrum fieri
posse ne quidem cum auxilio paternæ gratiæ cognoscit? Aut
quare seruati iubet, & non nisi studium seruandi intendit?
Quod vt in causa præsentis quàm absurdum sit ostendam, hoc

Studium
seruandi
mandata
inefficax
refellitur.

dilemma Caluinistis propono: Hoc studium seruandi man-
data, quod loco obseruationis realis, quã Scriptura loquitur
adinuenistis, aut ex Deo est, & solius Dei opus in homine re-
generato (vt de operibus gratiæ Caluinus semper loquitur)
aut est opus ex solis naturæ viribus profectum. Si prius, quom-
odolibet est absurdum Deum solum studium bene agendi in homine
operari, non ipsas actiones bonas, ipsas tamen actiones in
mandato ponere? Aut quid impedit quo minus actualem legi-
s impletionem, eamque perfectissimã, Spiritus S. operetur
in cordibus filiorum Dei, non secus quàm studiũ bene ope-
randi, postquã, quicquid ab illis bene fit, ille solus totum ope-
ratur? Imò qua æquitate hoc totũ in illis non operatur, post-
quam hoc totum lex ipsius ab homine postulat? Si posterius
tota igitur hominis regenerati renouatio, tota vitæ nouitas
(nam in studio hoc bene agendi illa tota consistit) erit ope-
merè humanum, & ex naturæ viribus profectum, non ope-
gratiæ. Hoc dilemma soluat qui potest Caluinista. Iam verò
si præcepta Christi seruare nihil aliud hoc loco significat,
quàm studium applicare vt ea seruentur, quero an in sequen-
tibus

Alia re-
futatio.

tibus verbis, *Sicut ego Patris mei praecepta seruavi*, eadem quoque glossa sit admittenda. Si admittenda, ergo Christus Patris sui praecepta verè non seruauit, sed studium suum tantùm impendit vt ea seruaret. Si non admittenda, sed vt apertè blasphema penitus reprobanda est, quomodo ad sui exempli imitationem Discipulos suos Christus prouocat? Quæ similitudo, quæ inductio illa est, *Seruare vos sicut ego seruavi*, ego quidem verè, vos autem non verè? ego actu ipso, vos non nisi desiderio & studio, eoque inani? An quia similitudo ista per omnia æqualis non est, propterea nulla penitus est, aut propterea falsa est? Dixit paulò antè Christus: *Mandatum nouum do vobis, vt diligatis inuicem, sicut ego dilexi vos*. An quia dilectio nostra infra Christi dilectionem plurimum subsidit, propterea nostra nulla dilectio erit, sed studium quoddam & desiderium diligendi inane atque inefficax, veròque proximi odio admixtum, sicuti omnia regenerantium bona opera peccato admixta, *magisq; probrum quàm laudem perpetuò mereri, & peccatis magis quàm virtutibus accensenda*, alibi Caluinus affirmat? Sanè aut ita erit, aut hoc quoque in loco non seruandi studium à Caluino confictum, sed ipsa mandatorum Christi vera & actualis obseruatio, qualem Christus circa Patris sui mandata exercuit, in his Christi verbis necessariò intelligenda est. Ita vndique Caluini impietas, impostura, pertinacia retunditur. Prolixius paulò huic loco incubui, quia ad impiam hodie hæreticorum de sola fide & imputatiua iustitia sententiam penitus profligandam, bonorùmque operum certam necessitatem & fructum amplissimum solidè stabiendum, illustris ac pernecessarius hic locus est.

*Institut.
lib. 3. c. 17.
num. 3.*

14. *Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego precipio vobis.*

Est hic alius & perspicuus locus, quo mandatorum Dei obseruatio medium esse quoddam ad Dei in nos amicitiam ac dilectionem conseruandam docetur. *Si feceritis quæ precipio* (ait Christus) *estis amici mei*. Mandata mea facere, maximè hoc mandatum meum *vt diligatis inuicem sicut dilexi vos*, (de eo enim in præcedentibus verbis loquutus fuerat) res est mihi tam grata, tam accepta, tanti apud me pretij ac momenti, vt hoc nomine inter amicos meos vos recenseam, & hac maxima dignitate vos afficiam.

Mandatorum obedientia medium ad salutem necessarium.